

Innbyggerspørsmål i kommunestyremøtet den 21.nov. 2024

Krigsminnesmerke på Trondenes

Harstad historielag fikk henvendelse allerede 5. november om hærverk på minnestøtta for sovjetiske soldater på Trondenes. Merkeplatene var fjernet. Vi forhørte oss samme dag med Sør-Troms museum og Harstad kommune. Ingen av dem kjente til noe vedlikeholdsarbeid. I seg selv er dette merkelig så lenge det er Harstad kommune som er grunneier, og har ansvar for minnestøtta.

Vi ble så informert om at det var kirka som hadde skrudd ned skiltene. Av media ser vi at dette forklares med at plakettene skal restaureres og bli satt tilbake så snart de er ferdig renoverert. Harstad kirkelige fellesråd har fått pålegg fra Krigsgravetjenesten i Kultur- og likestillingsdepartementet.

Harstad historielag setter pris på at Harstad kommune vedlikeholder og renoverer minnesmerket fra krigen. Vi blir likevel urolig når vi ser hva Krigsgravetjenesten kaller for renovering andre steder i landet. På Jørstadmoen ble skiltinga endra fra «Sovjetiske soldater» til «Utenlandske soldater», jfr. Gudbrandsdølen Dagningen av 14.11-2024. Dette er historieforfalskning og en uverdigg retusjering av innsatsen fra våre allierte i øst.

Derfor vil vi minne om hva representanten fra Harstad kommune, Agnar Kaarbø, sa ved avdukinga av minnestøtta: *«Når vi nå står foran disse 800 gravene, så står vi lamslått ovenfor tyskernes grusomheter, og vi føler av hjertet med de som må sakne sine. .. Vi ber dere som nå snart skal komme heim, at dere skal si til dem der borte i Sovjet-Unionen, at gravene her blir stelt av oppriktige venner – det skal være vår ære!»*

Kaptein Tømt fra de norske væpnede styrker fulgte opp med å si: *«Vi skal love dere å verne om disse kameratenes minne. Og for oss skal dette gravminne være et symbol på russernes seier over det tyske barbari – men også et symbol på frihetens seier over barbari.»*

Røde Kors ved fru Kulseng:

«Det skal være oss en glede å verne om disse gravene og hegne om dem, så de som ikke får sine heim skal vite at deres minne hedres og æres i fremmed jord.»

Sitater fra Årbok 2006, artikkel «Minnestøtten over russiske krigsfanger på Trondenes» av Kristian Floer.

Slike uttalelser forplikter Harstad kommune til å verne minnestøtta mot renovering som vil endre plaketter og tekster på støtta. Vil Harstad kommune ved ordføreren sikre at de nedskrudde merker ikke destrueres og byttes med eventuell tilsendte nye plaketter fra Krigsgravetjenesten?

Frode Bygdnes

Sekretær Harstad historielag

Svar fra administrasjonen:

Gjennom tydelig svar på spørsmål, og forsikringer fra Kirkelig fellesråd i Harstad kan ordføreren bekrefte at de nedskrudde merker ikke blir destruert og/eller byttet med eventuelt nye tilsendte plaketter fra Krigsgravetjenesten.

Merkeplaten er skrudd ned for å rengjøres, og gjøre teksten fullt leselig. Harstad kirkelige fellesråd har ikke fått noen pålegg fra Krigsgravetjenesten om å endre tekst, så heller ikke fått nye plaketter tilsendt. Dette svaret er også i sin helhet bekreftet av Harstad kirkelige fellesråd.

Ordførerens svar i kommunestyremøtet 21. november 2024.

Tilleggsspørsmål: Skiltene ble skrudd ned i månedsskiftet oktober/november. Det er uheldig at minnestøtta blir stående anonymt i lang tid.

Ordføreren svarte at hun ikke skjønnte at det skulle ta så lang tid.

iHarstad sin dekning:

<https://www.iharstad.no/fryktet-harverk-pa-russemonumentet-det-er-naturlige-arsaker/s/5-126-409275>

[Trondenes, Eiendom | Advarer mot historieforfalsking: – Ikke bytt ut teksten på Trondenes](#)

Gudbrandsdølen Dagingen:

[Krigsgraver, Krigsminnesmerke | Endret minnesmerket over russiske soldater: – Historieforfalskning, mener historiker](#)

Forsvarets forum:

[Minnesmerke over krigsfanger er endret](#)

Nordland Teater spiller for tiden stykket «Kodenavn Operasjon Asphalt» som viser behandlingen av krigsfangene:

<https://nordlandteater.no/>

